

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

KARTA INFORMACYJNA *)

DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

LP	Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
1.	Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 2, § 3, § 4, § 7, § 9 ust.1, § 10, § 11, § 12 ust. 1, 3, 5, Klauzula nr 1 ust. 1, 3, 4, 6, 9, Klauzula nr 2 ust. 1-2, 7, Klauzula nr 3 ust. 1, 3, 7, Klauzula nr 4 ust. 1-2, 7, Klauzula nr 5 ust. 1, 5, 8, Klauzula nr 6 ust. 1, 4, 6, 13, Klauzula nr 7 ust. 1, 3, 6, Klauzula nr 8 ust. 1-4, 11, Klauzula nr 9 ust. 1, 3, 8, Klauzula nr 10 ust. 1, 7, Klauzula nr 11 ust. 1-2, 8, Klauzula nr 12 ust. 1, 3, 7, Klauzula nr 13 ust. 1-2, 4, 8, Klauzula nr 14 ust. 1, 3, 8, Klauzula nr 15 ust. 1, 3, 9, Klauzula nr 16 ust. 1, 3, 5, 11, Klauzula nr 17 ust. 1-2, 4, 8, Klauzula nr 18 ust. 1-2, 4, 8, Klauzula nr 19 ust. 1, 4, 7, Klauzula nr 20 ust. 1-2, 8, Klauzula nr 21 ust. 1-2, 8, Klauzula nr 22 ust. 1-2, 5,
2.	Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 2, § 3 ust. 2, § 4, § 7, § 10 ust. 5 i 6, § 11 ust. 6 i 7, § 12 ust. 2 i 5, Klauzula nr 1 ust. 2, 7-8, Klauzula nr 2 ust. 4-6, Klauzula nr 3 ust. 4-6, Klauzula nr 4 ust. 5-6, Klauzula nr 5 ust. 4-5, 7, Klauzula nr 6 ust. 2, 3, 5, 9-12, Klauzula nr 7 ust. 4-5, Klauzula nr 8 ust. 7-10, Klauzula nr 9 ust. 4-7, Klauzula nr 10 ust. 4-6, Klauzula nr 11 ust. 5-7, Klauzula nr 12 ust. 4-6, Klauzula nr 13 ust. 5-7, Klauzula nr 14 ust. 4-7, Klauzula nr 15 ust. 4-8, Klauzula nr 16 ust. 4, 6-10, Klauzula nr 17 ust. 5-7, Klauzula nr 18 ust. 5-7, Klauzula nr 19 ust. 4-6, Klauzula nr 20 ust. 5-7, Klauzula nr 21 ust. 5-7, Klauzula nr 22 ust. 3.

*) Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I	3
§ 1 Postanowienia ogólne	3
§ 2 Definicje	3
§ 3 Przedmiot umowy ubezpieczenia	4
§ 4 Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia	4
§ 5 Zawarcie umowy ubezpieczenia	5
§ 6 Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa	5
§ 7 Suma gwarancyjna	5
§ 8 Składka ubezpieczeniowa	5
§ 9 Obowiązki Towarzystwa	6
§ 10 Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego z umowy ubezpieczenia	6
§ 11 Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego	6
§ 12 Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania	7
§ 13 Wypłata odszkodowania	7
§ 14 Roszczenia regresowe	7
§ 15 Rozpatrywanie reklamacji	7
§ 16 Rozwiązywanie sporów	7
ROZDZIAŁ II – Dodatkowe klauzule umowne	8
Klauzula nr 1 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pracodawcy ..	8
Klauzula nr 2 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy nieruchomości	8
Klauzula nr 3 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy rzeczy ruchomych	8
Klauzula nr 4 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wzajemnej ..	9
Klauzula nr 5 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za podwykonawców	9
Klauzula nr 6 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za produkt ..	9
Klauzula nr 7 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikające z zatruc pokarmowych	10
Klauzula nr 8 Ubezpieczenie kosztów wycofania z obrotu produktu niebezpiecznego	10
Klauzula nr 9 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod kontrolą lub dozorem Ubezpieczonego	10
Klauzula nr 10 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu ruchomym przyjętym w celu wykonania usługi	11
Klauzula nr 11 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu przeprowadzania jazd próbnych	11
Klauzula nr 12 Odpowiedzialność cywilna z tytułu posiadania i użytkowania pojazdów mechanicznych, nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej	11
Klauzula nr 13 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej prac budowlano-montażowych w budynku	11
Klauzula nr 14 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w środowisku naturalnym	12
Klauzula nr 15 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności hotelarskiej za rzeczy wniesione przez ich gości	12
Klauzula nr 16 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia parkingu strzeżonego	12
Klauzula nr 17 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej organizatora imprezy nie podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu	13
Klauzula nr 18 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wychowawcy na kolonii, feriach lub obozach	13
Klauzula nr 19 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej studentów odbywających staże i praktyki zawodowe	13
Klauzula nr 20 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wspólnot mieszkaniowych	14
Klauzula nr 21 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za czyste straty finansowe	14
Klauzula nr 22 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w nowych lokalizacjach	14

ROZDZIAŁ I OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Niniejsze „Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej”, zwane dalej „OWU OC”, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawieranych przez Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, zwane dalej „Towarzystwem”, z przedsiębiorcami, tj. osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową, na zasadach określonych tymi warunkami.
2. Umowy ubezpieczenia Towarzystwo zawiera z Członkami Towarzystwa. Towarzystwo może zawierać umowy ubezpieczenia także z osobami nie będącymi Członkami Towarzystwa.
3. W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU OC, z zastrzeżeniem, że wszelkie zmiany będą odnotowane w umowie ubezpieczenia lub w dodatkowych klauzulach do umowy ubezpieczenia pod rygorem ich nieważności.
4. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek. W takim przypadku postanowienia niniejszych OWU OC dotyczące Ubezpieczonego odnoszą się odpowiednio do Ubezpieczającego.
5. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w § 10 i 11 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba, że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
6. Jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na cudzy rachunek Ubezpieczający zobowiązuje się do przekazania Ubezpieczonemu OWU OC przed zawarciem umowy ubezpieczenia, natomiast Towarzystwo na żądanie Ubezpieczonego zobowiązane jest udzielić mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU OC w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.
7. Zawiadomienia i oświadczenia, jakie w związku z umową ubezpieczenia składane są przez strony tej umowy, mogą być dokonywane na piśmie albo drogą elektroniczną, jeżeli Ubezpieczający, Ubezpieczony lub Uprawniony wyraził na to zgodę.
8. W sprawach nieuregulowanych w OWU OC mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Definicje

§ 2

Określenia użyte w OWU OC oznaczają:

- 1) **franszyza redukcyjna** – ustalona w umowie ubezpieczenia kwota lub wartość procentowa, o jaką będzie pomniejszana wysokość każdego odszkodowania.
- 2) **Klient** – Ubezpieczający, Ubezpieczony lub Uprawniony z umowy ubezpieczenia oraz Poszukujący ochrony ubezpieczeniowej,
- 3) **limit odpowiedzialności** – określona w OWU kwota zawierająca się w sumie gwarancyjnej, ograniczająca odpowiedzialność Towarzystwa dla rodzajów zdarzeń ubezpieczeniowych w okresie ubezpieczenia, na które udzielono ochrony ubezpieczeniowej,
- 4) **osoba bliska** – małżonek, małżonka, konkubent, konkubina, dzieci w tym przysposobione lub przyjęte na wychowanie, pasierb, rodzice, rodzeństwo, ojczym, macocha, teść, zięć, synowa, dziadkowie, wnuki oraz osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym z Ubezpieczonym,
- 5) **osoba trzecia** – każdy podmiot niebędący Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym,
- 6) **podwykonawca** – przedsiębiorca, któremu Ubezpieczony jako wykonawca rzeczy lub usługi powierzył na podstawie umowy cywilnoprawnej wykonanie w całości lub w części tej rzeczy lub usługi,
- 7) **pracownicy** – osoby zatrudnione przez Ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę, a także osoba zatrudniona na podstawie umowy cywilnoprawnej, z tytułu której Ubezpieczony odprowadza składkę na ubezpieczenie społeczne,
- 8) **przychód** – wpływy (bez podatku VAT i akcyzy) z działalności gospodarczej lub zawodowej prowadzonej przez Ubezpieczonego zgłoszonej we wniosko-polisie, osiągnięte w pełnym roku

- kalendaryzowym poprzedzającym datę zgłoszenia do wnioskopolisy, a w odniesieniu do podmiotów rozpoczynających działalność przewidywanego przychodu w bieżącym roku obrotowym,
- 9) **reklamacja** – wystąpienie skierowane do Towarzystwa przez jego Klienta, w którym Klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez Towarzystwo,
  - 10) **suma gwarancyjna/ubezpieczenia** – górna granica odpowiedzialności Towarzystwa w odniesieniu do zdarzeń ubezpieczeniowych; suma gwarancyjna/ubezpieczenia określona jest w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia,
  - 11) **sporty o charakterze wyczynowym** – sporty, uprawiane celem osiągnięcia we współzawodnictwie na imprezach sportowych jak najlepszych wyników oraz materialnych korzyści; także każdy sport uprawiany zawodowo, w tym ćwiczenia i rywalizacja na treningach,
  - 12) **sporty wysokiego ryzyka** – sporty, których uprawianie wiąże się z osiąganiem silnych emocji i doznań; alpinizm (także wspinaczka skałkowa i lodowa), udział w wyprawach i ekspedycjach do rejonów o ekstremalnych warunkach przyrodniczych lub klimatycznych, baloniarstwo, eksploracja jaskiń, jazda ekstremalna pojazdem mechanicznym, rowerem, na nartach, lotnictwo, nurkowanie, parolotniarstwo, skoki bungee, spadochroniarstwo, spływy górskie, sporty motorowe i motorowodne, sporty walki, szybownictwo, windsurfing, parkour, rafting, zorbing, cliff jumping, rock jumping,
  - 13) **szkoda na osobie** – uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć na skutek zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ubezpieczeniem,
  - 14) **szkoda rzeczowa** – utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia, na skutek zdarzeń ubezpieczeniowych objętych ubezpieczeniem,
  - 15) **Ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, która zawarła umowę ubezpieczenia na podstawie OWU OC i zobowiązana jest do zapłaty składki ubezpieczeniowej,
  - 16) **Ubezpieczony** – podmiot, na którego rachunek zawarta została umowa ubezpieczenia na podstawie OWU OC,
  - 17) **zdarzenie ubezpieczeniowe** – działanie lub zaniechanie, które wystąpiło w okresie ubezpieczenia, powodujące szkodę na osobie lub rzeczową; w przypadku wątpliwości co do powstania szkody za datę powstania zdarzenia powodującego szkodę na osobie przyjmuje się dzień pierwszego badania lekarskiego stwierdzającego powypadkowe obrażenia ciała lub rozstrój zdrowia,
  - 18) **wartości pieniężne** – krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, elektroniczne instrumenty płatnicze, w szczególności karty płatnicze, bilety na środki publicznego transportu zbiorowego, karty telefoniczne oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne i perły, a także platyna i inne metale z grupy platynowców.

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 3

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z określoną w umowie ubezpieczenia prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową albo posiadaniem mieniem (OC deliktowa) lub z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa) przez Ubezpieczonego, będącą następstwem zdarzeń, które miały miejsce w okresie ubezpieczenia.
2. Towarzystwo ponosi odpowiedzialność z tytułu zdarzeń powodujących szkodę, zaistniałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Towarzystwo udziela ochrony ubezpieczeniowej przed roszczeniami składanymi w oparciu o prawo polskie.
4. Szkody będące wynikiem tego samego zdarzenia i z tej samej przyczyny traktuje się jako jedną szkodę niezależnie od liczby poszkodowanych, a za moment wystąpienia tych szkód przyjmuje się moment wystąpienia pierwszej szkody.
5. Ochrona ubezpieczeniowa o której mowa w ust. 1, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej może zostać rozszerzona o postanowienia dodatkowych klauzul umownych.

Wyłączenia z zakresu ubezpieczenia

§ 4

1. Towarzystwo nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczonego lub jego pracowników oraz osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - 2) wyrządzone przez Ubezpieczonego lub jego pracowników w stanie po użyciu alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu

- 3) przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, jeżeli miało to wpływ na powstanie szkody,
- 3) za które odpowiedzialność Ubezpieczonego wykracza poza ustawy zakres, w tym wynika z umownego przejścia przez niego odpowiedzialności innych podmiotów,
- 4) wyrządzone osobom bliskim Ubezpieczonego,
- 5) wyrządzone współnikom spółek osobowych oraz uczestnikom wspólnych przedsięwzięć gospodarczych,
- 6) podlegające jakimkolwiek ubezpieczeniu obowiązkowemu, niezależnie od tego, czy obowiązek ten został spełniony,
- 7) powstałe w następstwie działań wojennych, rewolucji, niepokoju społecznym, blokady dróg, konfliktów, strajków, zamieszek, rozruchów, sabotażu lub manifestacji,
- 8) powstałe w następstwie aktów terrorystycznych, tj. działania jakiejkolwiek osoby lub grupy osób, zarówno działających samodzielnie, jak i w imieniu lub w powiązaniu z jakąkolwiek organizacją lub rządem, z włączeniem użycia siły lub przemocy i/lub groźby ich użycia, popełnionych z przyczyn politycznych, religijnych, ideologicznych, etnicznych lub ekonomicznych, z zamiarem wywarcia wpływu na jakikolwiek rząd i/lub wywołania chaosu, uczucia zagrożenia ludności lub dezorganizacji życia publicznego,
- 9) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania energii jądrowej lub skażenia radioaktywnego, promieni jonizujących, laserowych lub maserowych bez względu na przyczynę i źródło ich pochodzenia oraz pola magnetycznego lub elektromagnetycznego,
- 10) górnicze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze, lub szkody powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi,
- 11) powstałe wskutek niedostarczenia energii w jakiegokolwiek postaci lub wyniku z niewłaściwych parametrów wytworzonej lub dostarczonej energii,
- 12) powstałe wskutek powolnego działania czynnika termicznego, chemicznego, biologicznego, lub innego czynnika podobnie działającego, w tym pary, wilgoci, dymu, sadzy, pyłu, pleśni, porostów, grzybów insektów, a także wirusów i bakterii,
- 13) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów zawierających azbest lub wyrobów tytoniowych oraz skutków ubocznych produkcji zgodnej z działalnością Ubezpieczonego,
- 14) będące następstwem chorób zwierząt lub chorób odzwierzęcych,
- 15) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych, o których istnieniu osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć,
- 16) związane z działaniami w internecie włączając w to umowy zawierane przez internet, intranet, extranet lub za pośrednictwem stron internetowych Ubezpieczonego, jego adresu internetowego lub poprzez przesyłanie poczty elektronicznej lub dokumentów przy wykorzystaniu elektronicznych środków przekazu,
- 17) wyrządzone przez wszelkiego rodzaju awarie sieci informatycznej, wirusy komputerowe lub innego rodzaju programy zakłócające pracę, jak też wyrządzone przez włamanie do sieci przez osoby nieupoważnione,
- 18) wyrządzone przy udzielaniu lub w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych,
- 19) wyrządzone przy lub w związku z zastosowaniem eksperymentalnych metod leczenia lub rehabilitacji, w tym testów klinicznych,
- 20) powstałe wskutek uprawiania sportu o charakterze wyczynowym lub wysokiego ryzyka, w tym także uczestnictwa w zawodach sportowych lub treningach,
- 21) wyrządzone przez modyfikowane organizmy (GMO),
- 22) spowodowane składowaniem odpadów,
- 23) w przewożonych ładunkach, wynikających z umowy przewozu lub spedycji,
- 24) związane z wytwarzaniem, obróbką, składowaniem, transportem i handlem materiałami wybuchowymi, amunicją, materiałami pirotechnicznymi,
- 25) powstałe wskutek pokazów pirotechnicznych lub pokazów sztucznych ogni,
- 26) powstałe w związku z posiadaniem lub używaniem wszelkiego rodzaju broni oraz uczestnictwem w polowaniach,
- 27) powstałe w związku z posiadaniem, użytkowaniem lub prowadzeniem statków powietrznych, statków i urządzeń pływających lub latających,
- 28) polegające na zniszczeniu lub utracie wartości pieniężnych, zbiorów archiwalnych oraz zbiorów kolekcjonerskich wszelkiego rodzaju, a także dzieł sztuki lub przedmiotów zabytkowych,
- 29) związane z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych, nazw fabrycznych i jakichkolwiek innych praw własności intelektualnej,

- 30) których naprawa może być dochodzona na podstawie przepisów o rękojmi za wady, gwarancji jakości lub sprzedaży konsumenckiej,
  - 31) w pojazdach mechanicznych stanowiących własność osób bliskich pracownika Ubezpieczonego lub będących w ich posiadaniu/użytkowaniu,
  - 32) w gruntach użytkowanych przez Ubezpieczonego na podstawie umowy najmu, użyczenia, leasingu, dzierżawy albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 33) powstałe w wyniku zarządzania ulicami, drogami publicznymi lub drogami wewnętrznymi,
  - 34) powstałych wskutek zdarzeń zaistniałych przed dniem zawarcia umowy ubezpieczenia w Towarzystwie,
  - 35) wynikające z zobowiązań Ubezpieczonego, dla których przewidziane jest ubezpieczenie na podstawie klauzul umownych do niniejszych OWU OC.
2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony o postanowienia właściwej klauzuli umownej i nie opłacono dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
    - 1) wyrządzone pracownikom Ubezpieczonego (Klauzula nr 1),
    - 2) powstałe w nieruchomościach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania (Klauzula nr 2),
    - 3) powstałe w rzeczach ruchomych, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu (Klauzula nr 3),
    - 4) wyrządzone sobie wzajemnie przez Ubezpieczonych objętych tą samą umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (Klauzula nr 4),
    - 5) wyrządzone przez podwykonawców Ubezpieczonego także wtedy, gdy Ubezpieczony ponosi za nich odpowiedzialność jak za działania własne na podstawie obowiązujących przepisów lub wiążącej ich umowy (Klauzula nr 5),
    - 6) spowodowane wprowadzonym do obrotu przez Ubezpieczonego produktem (Klauzula nr 6),
    - 7) wynikające z zatruc pokarmowych (Klauzula nr 7),
    - 8) związane z kosztami wycofania z obrotu produktu niebezpiecznego (Klauzula nr 8),
    - 9) powstałe w rzeczach ruchomych znajdujących się w piecy lub pod kontrolą bądź dozorem Ubezpieczonego (Klauzula nr 9),
    - 10) powstałe w mieniu przyjętym w celu wykonania usługi (Klauzula nr 10),
    - 11) powstałe podczas przeprowadzania jazd próbnych (Klauzula nr 11),
    - 12) powstałe w związku z posiadaniem lub użytkowaniem pojazdów mechanicznych, nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej (Klauzula nr 12),
    - 13) powstałe w związku z wykonywaniem prac związanych z wznoszeniem obiektów budowlanych oraz polegających na przebudowie, montażu lub remoncie obiektu budowlanego (Klauzula nr 13),
    - 14) wyrządzone w środowisku naturalnym (Klauzula nr 14),
    - 15) wyrządzone w rzeczach wniesionych na teren hotelu przez jego gości (Klauzula nr 15),
    - 16) powstałe na parkingach strzeżonych (Klauzula nr 16),
    - 17) powstałe w związku z organizowaniem imprez (Klauzula nr 17),
    - 18) powstałe w związku z pełnieniem funkcji wychowawcy na koloniach, feriach, obozach i wycieczkach (Klauzula nr 18),
    - 19) powstałe w związku z odbywaniem studenckich stażów lub praktyk zawodowych (Klauzula nr 19),
    - 20) wyrządzone przez wspólnotę mieszkaniową członkom wspólnoty (Klauzula nr 20),
    - 21) w postaci czystej straty finansowej (Klauzula nr 21),
    - 22) powstałych w lokalizacjach nie zgłoszonych do ubezpieczenia (Klauzula nr 22).
  3. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za nałożone na Ubezpieczonego kary umowne i inne kary pieniężne, mandaty, grzywny sądowe i administracyjne, a także nie pokrywa opłat manipulacyjnych, podatków oraz odszkodowań i innych kosztów o charakterze karnym.
  4. Towarzystwo nie odpowiada również za szkody rzeczowe, których wartość nie przekracza 400 PLN. Od odszkodowania za szkodę rzeczową przysługującego w ramach zakresu ubezpieczenia rozszerzonego o klauzule umowne potrącana jest franszyza redukcyjna, jeżeli taką przewiduje dana klauzula umowna.

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 5

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku Ubezpieczającego sporządzonego w formie pisemnej na formularzu Towarzystwa.

2. Towarzystwo potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia wniosko-polisą lub innym dokumentem ubezpieczenia.
3. Towarzystwo może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania od Ubezpieczającego dodatkowych informacji lub dokumentów niezbędnych do oceny ryzyka, w tym przeprowadzenia oględzin i wykonania dokumentacji zdjęciowej.

Czas trwania odpowiedzialności Towarzystwa

§ 6

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy, chyba że strony umówiły się inaczej.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa rozpoczyna się od dnia wskazanego w dokumencie ubezpieczenia, jednak nie wcześniej niż od dnia następnego po opłaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, o ile nie umówiono się inaczej.
3. Ubezpieczający może odstąpić od umowy ubezpieczenia zawartej na okres dłuższy niż 6 miesięcy w terminie 30 dni jeżeli nie jest przedsiębiorcą lub 7 dni, jeżeli jest przedsiębiorcą, licząc od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.
4. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, poczynając od chwili w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zajścia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym.
5. Towarzystwo może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym jeżeli Towarzystwo ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki za ubezpieczenie lub jej pierwszej raty, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została opłacona w terminie.
6. W razie opłacenia składki ubezpieczeniowej w ratach, niezaplacenie w terminie kolejnej raty składki ubezpieczeniowej powoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa, jeżeli po upływie terminu płatności Towarzystwo wezwало Ubezpieczającego do zapłaty z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
7. Odpowiedzialność Towarzystwa kończy się:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia,
  - 2) z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia lub rozwiązania umowy ubezpieczenia,
  - 3) z dniem zaprzestania lub zawieszenia prowadzonej działalności gospodarczej lub zawodowej wskazanej we wniosko-polisie lub zbyciem mienia, którego posiadanie było podstawą do udzielenia Ubezpieczonemu ochrony ubezpieczenia,
  - 4) z dniem wypłaty odszkodowań lub świadczeń w wysokości równej sumie gwarancyjnej lub limitu odpowiedzialności udzielonego na daną klauzulę rozszerzającą zakres udzielanej ochrony.

Suma gwarancyjna

§ 7

1. Sumę gwarancyjną łącznie dla szkód na osobie i rzeczowych ustala Ubezpieczający.
2. Suma gwarancyjna oraz limity odpowiedzialności ustalone dla danego rodzaju zdarzeń ubezpieczeniowych stanowią górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, łącznie dla szkód na osobie i rzeczowych.
3. Suma gwarancyjna oraz limity odpowiedzialności, w tym również dla zdarzeń objętych daną klauzulą, ulegają każdorazowo zmniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania/świadczenia, aż do ich wyczerpania.
4. Na pisemny wniosek Ubezpieczającego może nastąpić podwyższenie lub uzupełnienie sumy gwarancyjnej ze skutkiem od dnia następnego po opłaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

Składka ubezpieczeniowa

§ 8

1. Składkę ubezpieczeniową ustala się w oparciu o obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia taryfę stawek, uwzględniając: rodzaj działalności gospodarczej lub zawodowej prowadzonej przez Ubezpieczonego, przychód uzyskiwany przez Ubezpieczonego z prowadzonej działalności, okres ubezpieczenia, wysokość sumy gwarancyjnej, dotychczasowy przebieg szkodowy, zakres ubezpieczenia, warunki płatności składki ubezpieczeniowej oraz przeprowadzoną ocenę ryzyka.

2. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych od określonych w OWU OC, wysokość składki ubezpieczeniowej ustalana jest indywidualnie w uzgodnieniu z Ubezpieczającym.
3. Na wniosek Ubezpieczającego składka ubezpieczeniowa może być rozłożona na raty.
4. Terminy płatności kolejnych rat i ich wysokość wskazane są w wniosko-polisie.
5. W ubezpieczeniach krótkoterminowych, tj. ubezpieczeniach zawieranych na okres krótszy niż jeden rok, składka płatna jest jednorazowo.
6. W przypadku płatności składki ubezpieczeniowej lub jej raty gotówką za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej uważa się datę, w której należna składka ubezpieczeniowa lub jej rata została przyjęta przez pracownika Towarzystwa lub agenta ubezpieczeniowego Towarzystwa.
7. W przypadku płatności składki ubezpieczeniowej lub jej raty przelewem bankowym, przekazem pocztowym lub kartą płatniczą za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej uznaje się datę zlecenia przelewu w banku, dokonania przekazu w urzędzie pocztowym lub datę operacji kartą płatniczą pod warunkiem, że na rachunku znajdowały się wystarczające środki pieniężne. W przypadku braku wystarczających środków pieniężnych na rachunku za datę opłacenia składki ubezpieczeniowej lub raty składki uznaje się dzień uznania rachunku Towarzystwa pełną kwotą wymaganej składki ubezpieczeniowej lub raty.
8. Składka ubezpieczeniowa za zawarcie umowy uzupełniającej naliczana jest proporcjonalnie do końca okresu ubezpieczenia przy założeniu, że składka ubezpieczeniowa za ubezpieczenie wynosi 1/365 kwoty ustalonej składki rocznej za każdy dzień udzielonej ochrony ubezpieczeniowej („pro rata temporis”).
9. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, zgodnie z postanowieniami § 6 ust. 7 pkt 2 lub 3 Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 10.
10. Wysokość składki ubezpieczeniowej podlegającej zwrotowi wynosi 1/365 kwoty składki ubezpieczeniowej rocznej za każdy dzień niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
11. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia lub jej rozwiązanie nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku opłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w którym Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
12. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.

Obowiązki Towarzystwa

§ 9

1. W terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o zajściu zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną, Towarzystwo informuje: Ubezpieczającego i/lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, a także osobę występującą z roszczeniem, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa i wysokości odszkodowania lub świadczenia oraz przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania lub świadczenia. Towarzystwo przekazuje ww. informacje w formie pisemnej lub w inny sposób, o ile dana osoba wyraziła na to zgodę.
2. Jeżeli w terminie określonym w § 13 ust. 2 i 3 niniejszych OWU OC, Towarzystwo nie wypłaci odszkodowania, zawiadamia pisemnie osobę występującą z roszczeniem o przyczynach braku możliwości zaspokojenia jej roszczeń w całości lub w części, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania lub świadczenia.
3. Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uprawniony z umowy ubezpieczenia i poszkodowany mają prawo do informacji związanych ze zdarzeniem ubezpieczeniowym będących podstawą ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa oraz ustalenia okoliczności zdarzenia ubezpieczeniowego, jak również wysokością odszkodowania lub świadczenia.

Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego z umowy ubezpieczenia

§ 10

1. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest podać do wiadomości Towarzystwa wszystkie znane sobie okoliczności, o które Towarzystwo zapytywało przed zawarciem umowy ubezpieczenia w formularzu wniosko-polisy lub w inny sposób.

2. Jeżeli Ubezpieczający i Ubezpieczony zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek wskazany w ust. 1, ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności mu znane.
3. W razie zawarcia przez Towarzystwo umowy ubezpieczenia, mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
4. W czasie trwania umowy ubezpieczenia, Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest zawiadamiać Towarzystwo o zmianach okoliczności wymienionych w ust. 1 niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
5. Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1, 2 i 4 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ww. ust. doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że zdarzenie przewidziane umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
6. W razie, gdy Ubezpieczający lub Ubezpieczony podał niezgodne z stanem faktycznym okoliczności lub zataił fakty istotne do oceny ryzyka, Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, jeżeli miało to wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną.
7. Ubezpieczający zawierający umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek zobowiązany jest do poinformowania Ubezpieczonego o treści zawartej umowy ubezpieczenia.
8. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązany jest do:
  - 1) zawiadamiania o zmianach adresu miejsca ubezpieczenia lub siedziby,
  - 2) podania okoliczności związanych ze zwiększeniem prawdopodobieństwa zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, takich jak:
    - a) zmiana profilu i zakresu prowadzonej działalności,
    - b) zakończenie, przerwanie na okres dłuższy niż 30 dni prowadzonej działalności,
  - 3) przestrzegania zastrzeżeń w umowie ubezpieczenia przepisów bezpieczeństwa, mających na celu zapobieganie powstaniu lub zwiększeniu rozmiaru szkody, a także przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów dotyczących prawa budowlanego, bhp, ochrony przeciwpożarowej, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywania dozoru technicznego nad tymi urządzeniami, ochrony osób i mienia,
  - 4) przestrzegania zaleceń wydanych przez Towarzystwo oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do usunięcia którego pisemnie zobowiązało go Towarzystwo (zalecenia); za szczególne zagrożenie uważa się takie, które już wcześniej było przyczyną szkody.
9. Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie przekazać Towarzystwu zawiadomienie o otrzymaniu/wniesieniu pozwu, nakazu zapłaty, orzeczeniu sądu lub wszczęciu postępowania karnego, w terminie umożliwiającym wniesienie środka zaskarżenia lub podjęcia innych czynności przewidzianych prawem.

Obowiązki Ubezpieczającego i Ubezpieczonego w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego

§ 11

1. W razie zajścia zdarzenia Ubezpieczony jest zobowiązany:
  - 1) użyć dostępnych środków w celu zapobieżenia szkodzi lub zmniejszenia jej rozmiarów, przez co należy rozumieć również:
    - a) wezwanie w zależności od rodzaju szkody odpowiednich służb ratowniczych,
    - b) powiadomienie Policji: o zdarzeniu powodującym ofiary w ludziach oraz o każdym zdarzeniu powstałym w okolicznościach nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo,
  - 2) powiadomić Towarzystwo o zdarzeniu w terminie 3 dni od jego zajścia,
  - 3) udzielić Towarzystwu pomocy przy wykonywaniu czynności likwidacyjnych, w tym udostępnić wszelkie dokumenty i informacje niezbędne do ustalenia okoliczności powstania szkody, jej rozmiaru i wysokości odszkodowania,
  - 4) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
2. W przypadku wystąpienia poszkodowanego z roszczeniem o odszkodowanie w zakresie objętym ubezpieczeniem na drogę sądową przeciwko Ubezpieczonemu jest on zobowiązany powiadomić o tym Towarzystwo następnego dnia po otrzymaniu pozwu.
3. Ubezpieczony jest zobowiązany także informować Towarzystwo, najpóźniej w terminie 7 dni od dowiedzenia się o wszczętym

- przeciwko niemu postępowaniu karnym lub administracyjnym, pozostającym w związku z zakresem ubezpieczenia.
4. Ubezpieczony zobowiązany jest przekazać Towarzystwu orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do zasadności wniesienia środka odwoławczego, najpóźniej w terminie 7 dni od dnia otrzymania orzeczenia sądu.
  5. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczeń poszkodowanego bez uprzedniej pisemnej zgody Towarzystwa nie ma wpływu na odpowiedzialność Towarzystwa za szkodę.
  6. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1 Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z powodu niezachowania tych obowiązków.
  7. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ust. 1 pkt 2 Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie (świadczenie), jeżeli naruszenie spowodowało zwiększenie szkody lub uniemożliwiło Towarzystwu ustalenie okoliczności i skutków zdarzenia.

Ustalenie rozmiaru szkody i wysokości odszkodowania

§ 12

1. Podstawą ustalenia rozmiaru szkody z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej są udokumentowane i uzasadnione roszczenia zgłoszone przez poszkodowanego.
2. Towarzystwo jest zobowiązane do zapłaty świadczenia w granicach odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego, jednak nie więcej niż do wysokości sumy gwarancyjnej i limitów odpowiedzialności.
3. Wysokość odszkodowania za szkody na osobie ustala się z uwzględnieniem:
  - 1) okoliczności powstania szkody,
  - 2) dokumentacji medycznej i opinii lekarskiej.
4. W ramach sumy gwarancyjnej Towarzystwo pokrywa ekonomicznie uzasadnione i udokumentowane niżej podane koszty poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową do wysokości 10% sumy gwarancyjnej nie więcej jednak niż 5.000 PLN:
  - 1) opinii rzeczoznawców powołanych przez Ubezpieczonego w porozumieniu i za zgodą Towarzystwa w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, zakresu odpowiedzialności lub rozmiaru szkody,
  - 2) obrony sądowej przed roszczeniami osoby trzeciej w sporze prowadzonym na polecenie Towarzystwa lub za jego zgodą,
  - 3) postępowania ugodowego, prowadzonego w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi, o ile Towarzystwo wyraziło na to zgodę.

Wypłata odszkodowania

§ 13

1. Wypłata odszkodowania następuje na podstawie uznania roszczenia przez Towarzystwo, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Odszkodowanie wypłaca się w terminie 30 dni od daty otrzymania przez Towarzystwo zawiadomienia o zdarzeniu.
3. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania Towarzystwo wypłaca w terminie określonym w ust. 2.

Roszczenia regresowe

§ 14

1. Z dniem wypłaty odszkodowania na Towarzystwo przechodzi prawo dochodzenia roszczeń od osoby trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania.
2. Nie przechodzą na Towarzystwo roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba, że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Ubezpieczający a także Ubezpieczony zobowiązani są udzielić Towarzystwu niezbędnej pomocy przy dochodzeniu roszczeń regresowych.

§ 15

1. W przypadku zastrzeżeń dotyczących usług świadczonych przez Towarzystwo, Klientowi i spadkobiercy Klienta posiadającemu interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub spełnieniu świadczenia z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do wniesienia reklamacji na działanie lub zaniechanie Towarzystwa związane z zawieraniem lub wykonywaniem umowy ubezpieczenia.
2. Reklamacja może być złożona przez osobę fizyczną:
  - 1) na piśmie – osobiście, w jednostce Towarzystwa obsługującej Klientów, a także w siedzibie Towarzystwa, ul. Henryka Raabego 13, 02-793 Warszawa, albo przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe,
  - 2) ustnie – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce Towarzystwa, obsługującej Klientów.
3. Reklamacja może być złożona przez osobę prawną lub spółkę nieposiadającą osobowości prawnej:
  - 1) na piśmie – osobiście, w jednostce Towarzystwa obsługującej Klientów, a także w siedzibie Towarzystwa, ul. Henryka Raabego 13, 02-793 Warszawa, albo przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe,
  - 2) ustnie – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce Towarzystwa, obsługującej Klientów,
  - 3) na piśmie na innym trwałym nośniku doręczonym jak w pkt 1, a reklamacje składane pocztą elektroniczną należy przesyłać na adres reklamacje.osobyprawne@tuw.pl.
4. Towarzystwo rozpatruje reklamację w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania przez Towarzystwo. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie Klientowi odpowiedzi przed jego upływem.
5. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, gdy rozpatrzenie reklamacji nie jest możliwe w terminie, o którym mowa w ust. 4, odpowiedź zostanie udzielona po dokonaniu ustaleń niezbędnych do rozpatrzenia reklamacji, nie później jednak niż w terminie 60 dni od dnia otrzymania reklamacji. W takim przypadku Towarzystwo przesyła skarżącemu informację z wyjaśnieniem przyczyn opóźnienia, ze wskazaniem okoliczności wymagających wyjaśnienia i przewidywanym terminem rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi.
6. Odpowiedź na reklamację osoby fizycznej sporządzana jest na piśmie i przesyłana osobie ją składającej przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe listem poleconym. Na wniosek Klienta, odpowiedź zostanie dostarczona wyłącznie pocztą elektroniczną, pod warunkiem udzielenia zgody na otrzymywanie korespondencji drogą elektroniczną i podania adresu poczty elektronicznej. W uzasadnionych przypadkach odpowiedź przesyłana jest listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.
7. Odpowiedź na reklamację złożoną przez osobę prawną lub spółkę nieposiadającą osobowości prawnej przekazuje się Klientowi w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, tj. m.in. pocztą elektroniczną.
8. Ze szczegółową informacją dotyczącą trybu wnoszenia i rozpatrywania reklamacji przez Towarzystwo można zapoznać się na stronie internetowej Towarzystwa lub w każdej jednostce Towarzystwa.
9. W przypadku nieuwzględnienia przez Towarzystwo reklamacji, Klientom będącym osobami fizycznymi, przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego w zakresie zastrzeżeń dotyczących usług świadczonych przez Towarzystwo. Dodatkowo w przypadku, jeśli ww. osoby są konsumentami w rozumieniu art. 22¹ Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny mają możliwość zwrócenia się o pomoc do właściwego miejscowo Powiatowego (Miejskiego) Rzecznika Konsumenta.

Rozwiązywanie sporów

§ 16

1. Towarzystwo przewiduje możliwość oraz wyraża wolę pozasądowego rozwiązywania sporów.
2. Spór z Towarzystwem może być na wniosek Klienta będącego osobą fizyczną, poddany pozasądowemu postępowaniu w sprawie rozwiązywania sporów pomiędzy Klientem a podmiotem rynku finansowego, które przeprowadza Rzecznik Finansowy. Szczegółowe informacje zamieszczone zostały na stronie internetowej Rzecznika Finansowego <https://rf.gov.pl>.

3. Rozstrzygnięcie sporu pomiędzy Towarzystwem a Klientem będącym uczestnikiem rynku finansowego w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym – może być poddane postępowaniu przed sądem polubownym przy Komisji Nadzoru Finansowego, a szczegółowe informacje zamieszczone zostały na stronie internetowej KNF https://www.knf.gov.pl/dla_rynk/sad_polubowny_przy_KNF.
4. W przypadku umów ubezpieczenia zawieranych za pośrednictwem strony internetowej lub innych środków elektronicznych, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r., Klient, będący osobą fizyczną, który zawarł umowę z Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” ma prawo do pozasądowego rozstrzygnięcia sporów i złożenia skargi za pośrednictwem Platformy ODR – <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” to tuw@tuw.pl.
5. Klientom przysługuje prawo do wystąpienia z powództwem do sądu powszechnego. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uprawnionego z umowy ubezpieczenia, spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy Uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
6. Towarzystwo podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

ROZDZIAŁ II DODATKOWE KLAUZULE UMOWNE

Klauzula nr 1 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pracodawcy

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego jako pracodawcy za szkody na osobie poniesione przez pracownika na skutek wypadku przy pracy zaistniałego w okresie ubezpieczenia.
2. Ochroną ubezpieczeniową Towarzystwa nie są objęte roszczenia regresowe jakiegokolwiek instytucji zobowiązanej do wypłaty świadczeń z tytułu wypadków przy pracy.
3. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące trwałe uszkodzenie ciała lub śmierć pracownika.
4. Towarzystwo w granicach ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej wypłaca poszkodowanemu pracownikowi lub członkom jego rodziny w przypadku śmierci pracownika odszkodowanie przysługujące po pomniejszeniu o świadczenie należne poszkodowanemu/uprawnionemu na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
5. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia oraz liczbę zatrudnionych przez niego pracowników.
6. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
7. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pracodawcy nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
8. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) gdy poszkodowany pracownik po zdarzeniu, na żądanie policji, pracodawcy lub upoważnionej przez niego osoby, odmówił poddania się badaniom zawartości we krwi alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii,
  - 2) gdy Ubezpieczony mógł a nie skierował pracownika na badanie zawartości we krwi alkoholu lub pozostałych substancji wymienionych w pkt 1, a z okoliczności wynika, że w chwili wypadku pracownik znajdował się pod wpływem tych substancji, co było przyczyną szkody,
  - 3) źródłem których są choroby zawodowe, a także zawał serca lub udar mózgu,
  - 4) gdy Ubezpieczony dopuścił pracownika do pracy, mimo braku wymaganych badań,
  - 5) gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było udowodnione przez zakład pracy naruszenie przez poszkodowanego

- pracownika, umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, przepisów dotyczących ochrony życia lub zdrowia,
- 6) powstałe wskutek nieprzestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz regulaminów wewnętrznych obowiązujących w zakładzie pracy.
9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz przepisy ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Klauzula nr 2 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy nieruchomości

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wyrządzone w budynkach lub ich częściach składowych – lokalach, pomieszczeniach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub użytkowania.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 300.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej najemcy nieruchomości nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w mieniu ruchomym lub urządzeniach, instalacjach nie stanowiących części składowej budynku, lokalu lub ich części składowych,
  - 2) powstałe w związku z podnajęciem przez Ubezpieczonego nieruchomości, w całości lub w tej części w której została zgłoszona szkoda, innemu podmiotowi,
  - 3) wynikłe z niezapłacenia lub nieterminowego zapłacenia całości lub części należności z tytułu umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, w tym kosztów eksploatacji,
  - 4) spowodowane wprowadzeniem zmian w nieruchomości, poczynionych przez Ubezpieczonego niezgodnie z warunkami umowy lub bez koniecznego pozwolenia,
  - 5) powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez Ubezpieczonego bieżących napraw, przeglądów lub konserwacji, do których był zobowiązany w myśl obowiązujących przepisów lub podpisanej umowy, o której mowa w ust. 1,
  - 6) powstałe w wyniku normalnego zużycia w trakcie eksploatacji nieruchomości.
6. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 500 PLN.
7. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz postanowienia umowy, na podstawie której Ubezpieczony korzysta z nieruchomości.

Klauzula nr 3 Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej najemcy rzeczy ruchomych

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wyrządzone w rzeczach ruchomych w postaci uszkodzenia lub zniszczenia, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej najemcy rzeczy ruchomych nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:

- 1) powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez Ubezpieczonego bieżących napraw, przeglądów lub konserwacji, do których był zobowiązany w myśl obowiązujących przepisów lub podpisanej umowy, o której mowa w ust. 1,
  - 2) powstałe w ruchomościach wykorzystywanych przez Ubezpieczonego w innym celu lub w inny sposób, niż to określono w umowie, o której mowa w ust. 1,
  - 3) powstałe w wyniku naturalnego zużycia rzeczy ruchomej,
  - 4) polegające na utracie rzeczy ruchomej nie będącej wynikiem jej zniszczenia lub uszkodzenia,
  - 5) powstałe w pojazdach, ich wyposażeniu lub rzeczach pozostawionych w pojazdach.
6. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 500 PLN.
  7. W sprawach nieregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz postanowienia umowy, na podstawie której Ubezpieczony korzysta z rzeczy ruchomej.

Klauzula nr 4

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wzajemnej

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody na osobie lub rzeczowe wyrządzone innemu Ubezpieczonemu w ramach tej samej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w zakresie określonym w umowie ubezpieczenia.
2. Towarzystwo udziela ochrony ubezpieczeniowej podmiotom określonym w umowie ubezpieczenia lub w załączniku do umowy ubezpieczenia.
3. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
4. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
5. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wzajemnej nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone przez Ubezpieczonego pracownikom niezależnie od formy ich zatrudnienia lub przez pracowników Ubezpieczonemu,
  - 2) w mieniu będącym przedmiotem wykonywanych prac budowlanych lub montażowych i wszelkim sprzęcie oraz urządzeniach służących do ich wykonania.
7. W sprawach nieregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 5

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za podwykonawców

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody na osobie lub rzeczowe wyrządzone przez podwykonawców Ubezpieczonego w ramach wykonywania przez nich na podstawie pisemnej umowy prac lub usług w imieniu i na rzecz Ubezpieczonego i w zakresie ubezpieczonej przez niego działalności.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za podwykonawców nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powodujące roszczenia pomiędzy Ubezpieczonym a podwykonawcami o ile Ubezpieczony i podwykonawcy nie rozszerzyli ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność wzajemną,
  - 2) osób zatrudnionych wobec pracodawcy oraz pracodawcy wobec osób zatrudnionych, bez względu na podstawę prawną zatrudnienia,
6. W sprawach nieregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz postanowienia umowy, na podstawie której Ubezpieczony korzysta z rzeczy ruchomej.

Klauzula nr 6

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za produkt

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność za szkody powstałe w związku z wprowadzeniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonego w umowie ubezpieczenia produktu, jeżeli w związku z wprowadzeniem do obrotu produktu Ubezpieczony odpowiedzialny jest za wady tego produktu i zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego zobowiązany jest do naprawienia wyrządzonych z tego tytułu szkód.
2. Za produkt uważa się każdą rzecz ruchomą, choćby została połączona z inną rzeczą z wyjątkiem:
  - 1) surowców rolnych, przez które rozumie się nieprzetworzone produkty ziemi, hodowli, rybołówstwa,
  - 2) produktów łowiectwa,
  - 3) surowców energetycznych i energii.
3. Towarzystwo nie obejmuje ochroną ubezpieczeniową produktów:
  - 1) farmaceutycznych,
  - 2) zawierających krew, osocze, substancje krwiopochodne,
  - 3) roślinnych lub zwierzęcych zmodyfikowanych genetycznie,
  - 4) wykorzystywanych do celów medycznych zawierających silikon lub kosmetycznych,
  - 5) zawierających azbest, formaldehyd lub dioksyny, a także zawierających materiały wybuchowe,
  - 6) wykorzystywanych w przemyśle lotniczym, motoryzacyjnym, morskim i kosmicznym.
4. Przez wprowadzenie produktu do obrotu należy rozumieć udostępnienie produktu konkretnej osobie w drodze przejścia faktycznego władztwa nad produktem.
5. Wprowadzenie do obrotu produktu z wadą, o której producent wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć traktowane jest przez Towarzystwo jako wina umyślna.
6. Wszystkie szkody powstałe w wyniku wprowadzenia do obrotu produktów z tą samą wadą (szkoda seryjna) lub powstałe z tej samej przyczyny traktuje się jako jedną szkodę, niezależnie od liczby poszkodowanych, a za datę powstania szkody dla celów likwidacyjnych, przyjmuje się datę wystąpienia pierwszej szkody.
7. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia oraz przychodu Ubezpieczonego z prowadzonej działalności.
8. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
9. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 300.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za produkt nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
10. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) nie będące następstwem szkody w mieniu lub na osobie,
  - 2) spowodowane przez wadliwy produkt, jeżeli zostanie on połączony, zmieszany z innymi produktami lub w inny sposób przerobiony,
  - 3) spowodowane przez wadliwy produkt, jeżeli został on poddany dalszej obróbce,
  - 4) spowodowane przez produkt wytworzony, przerobiony lub obrobiony za pomocą maszyn lub urządzeń wadliwych wprowadzonych do obrotu przez Ubezpieczonego,
  - 5) powstałe wskutek montażu lub demontażu wadliwego produktu,
  - 6) w postaci kosztów wycofania wadliwego produktu z rynku i zastąpienia go produktem wolnym od wad,
  - 7) w postaci kosztów dalszej przeróbki lub obróbki dostarczonego wadliwego produktu,
  - 8) w samym produkcie,
  - 9) objęte rękojmią lub gwarancją,
  - 10) polegające na utracie korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć w związku z jego użytkowaniem,

- 11) wynikające z wprowadzającej w błąd reklamy produktu,
  - 12) spowodowane przez produkt, który przed wprowadzeniem go na rynek nie został sprawdzony i nie posiada wymaganych odpowiednimi przepisami atestów/certyfikatów,
  - 13) spowodowane użytkowaniem produktu niezgodnym z instrukcją producenta,
  - 14) spowodowane przez produkt niepełnowartościowy i posiadający o tym informację,
  - 15) spowodowane wadliwym produktem wykorzystanym przez kontrahenta Ubezpieczonego do wytworzenia produktu finalnego,
  - 16) powodujące roszczenia wzajemne między producentami lub dystrybutorami,
  - 17) powstałe wskutek użycia produktu, dla którego ustalony okres użytkowania już upłynął.
11. Niezależnie od wymienionych wyżej wyłączeń zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody spowodowane przez produkt niebezpieczny zbyty przez Ubezpieczonego, jeżeli w ciągu miesiąca od daty zawiadomienia Ubezpieczonego o szkodzie wskazał on poszkodowanemu osobę i adres producenta tego produktu lub każdą inną osobę, która odpowiada jak producent. Także wskazanie przez Ubezpieczonego osoby, od której on sam nabył niebezpieczny produkt w przypadku braku wiedzy o producencie, zwalnia Towarzystwo od odpowiedzialności.
  12. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 10% należnego odszkodowania, nie mniej niż 1.000 PLN.
  13. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz przepisy ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta.

Klauzula nr 7

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikające z zatruc pokarmowych

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w związku z prowadzeniem punktu gastronomicznego, będące wynikiem zatrucia pokarmowego.
  2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
  3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
  4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 100.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikające z zatruc pokarmowych nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
  5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
    - 1) powodujących roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem,
    - 2) wynikające z nieprzestrzegania przepisów prawa, w tym przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz regulaminów wewnętrznych obowiązujących w zakładzie pracy,
    - 3) wyrządzone przez pracowników nie posiadających stosownych uprawnień, kwalifikacji lub przeszkolenia do wykonywania obowiązków pracowniczych, przy wykonywaniu których została wyrządzona szkoda,
    - 4) polegające na przeniesieniu chorób przez Ubezpieczonego lub jego pracowników o których istnieniu osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.
  6. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.
3. Za koszty wycofania z obrotu produktu niebezpiecznego uważa się koszty:
    - 1) badań – koszty badań wraz z opisem wyniku, zleconych przez organ nadzoru, w związku z określeniem zagrożeń wynikających z produktu,
    - 2) transportu od odbiorców – koszty transportu łącznie z załadunkiem i rozładunkiem produktu niebezpiecznego z miejsca jego składowania u odbiorców,
    - 3) utylizacji – koszty zniszczenia produktu niebezpiecznego wraz z kosztami transportu z miejsca jego składowania,
    - 4) akcji informacyjnej – koszty podania do publicznej wiadomości ostrzeżeń o produkcie niebezpiecznym; za podanie do publicznej wiadomości uważa się umieszczenie ostrzeżeń w internecie, prasie lokalnej, prasie ogólnokrajowej oraz w radiu i telewizji.
  4. Towarzystwo pokryje koszty wycofania z obrotu produktu niebezpiecznego jakie poniósł lub jakimi został obciążony Ubezpieczony, pod warunkiem, że produkt został wprowadzony do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie trwania umowy ubezpieczenia.
  5. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia oraz przychodu Ubezpieczonego z prowadzonej działalności.
  6. Suma ubezpieczenia dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia zaistniałe w okresie ubezpieczenia w Towarzystwie i powstałe w wyniku prowadzonej działalności przez Ubezpieczonego.
  7. Maksymalna suma ubezpieczenia możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 100.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma ubezpieczenia kosztów wycofania z obrotu produktu niebezpiecznego nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
  8. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje kosztów:
    - 1) powstałych wskutek umyślnego wprowadzenia przez Ubezpieczonego do obrotu produktu niebezpiecznego lub umyślnego zaniechania podporządkowania się obowiązującym przepisom prawnym oraz ostrzeżeniom organu nadzoru, jak również pisemnym wytycznym lub warunkom odbiorców Ubezpieczonego,
    - 2) powstałych w związku z błędną lub nie zawierającą wszystkich danych, istotnych dla charakterystyki produktu i oceny stwarzanych przez niego zagrożeń, informacją o produkcie,
    - 3) dotyczących wycofania produktów w przypadku których odpowiedzialność polega jedynie na możliwości uszkodzenia lub zmniejszenia wartości albo użyteczności produktów wytworzonych, dostarczonych lub wprowadzonych do obrotu przez Ubezpieczonego,
    - 4) powstałych wskutek naruszenia przez Ubezpieczonego zasad kontroli jakości lub wprowadzenia do obrotu produktu, którego termin przydatności do użytku minął,
    - 5) dotyczące wycofania produktów, które w czasie dokonywania wycofania nie zostały jeszcze doręczone do odbiorcy,
    - 6) powstałych wskutek świadomego niszczenia produktu, w tym również rzekomego lub rzeczywistego oddziaływania na produkt, dokonanego przez osoby objęte ubezpieczeniem lub osoby trzecie, mającego na celu stworzenie niebezpieczeństwa produktu,
    - 7) powstałe wskutek niedostosowania się przez Ubezpieczonego do żądań i decyzji organu nadzoru.
  9. Wysokość szkody ustala się na podstawie oryginałów faktur i dokumentów potwierdzających wysokość poniesionych kosztów.
  10. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 1.000 PLN.
  11. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 9

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod kontrolą lub dozorem Ubezpieczonego

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za uszkodzenie, zniszczenie lub utratę rzeczy ruchomych znajdujących się w jego w pieczy, pod kontrolą lub dozorem.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.

3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod kontrolą lub dozorem Ubezpieczonego nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w mieniu z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, używania, leasingu, lub innej umowy dającej mu prawo korzystania z cudzej rzeczy,
  - 2) powstałe w mieniu stanowiącym przedmiot obróbki, naprawy, serwisu, pakowania lub innych czynności, powstałe w trakcie ich wykonywania,
  - 3) w pojazdach mechanicznych lub ich wyposażeniu, a także w rzeczach w nich pozostawionych,
  - 4) w mieniu będącym przedmiotem wykonywanych prac budowlanych lub montażowych i wszelkim sprzęcie oraz urządzeniach służących do ich wykonania,
  - 5) wyrządzone w przedmiotach posiadających wartość naukową, artystyczną, zabytkową, kolekcjonerską,
  - 6) polegających na zaginięciu, podmianie, brakach inwentarzowych mienia wynikających z poświadczenia nieprawdy, podstęp, wymuszenia, szantażu, przywłaszczenia, niszczenia, usuwania, ukrywania, przerabiania lub podrabiania dokumentów, wprowadzania w błąd.
6. W przypadku utraty rzeczy w wyniku kradzieży, rabunku, rozboju Ubezpieczony jest zobowiązany tj. niezwłocznie powiadomić policję nie później niż w ciągu 2 godzin.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
8. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 10

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu ruchomym przyjętym w celu wykonania usługi

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody polegające na zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia powierzonego mu w celu naprawy, czyszczenia, lub innej podobnej usługi wykonywanej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub zawodowej powstałe w okresie ubezpieczenia.
2. Wysokość dodatkowej składki ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu ruchomym przyjętym w celu wykonania usługi nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w mieniu z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, używania, leasingu, lub innej umowy dającej mu prawo korzystania z cudzej rzeczy,
  - 2) polegające na utracie mienia wynikającej z innej przyczyny niż podana w ust. 1,
  - 3) wynikające z normalnego zużycia,
  - 4) powstałe w pojazdach podczas jazdy próbnej lub jazd wykonywanych przez kierowcę nieposiadającego uprawnień do prowadzenia pojazdów,
  - 5) powstałe na skutek wydania mienia przez Ubezpieczonego nieuprawnionej osobie.
6. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
7. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 11

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu przeprowadzania jazd próbnych

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek przeprowadzania przez Ubezpieczonego jazd próbnych.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie szkody powstałe podczas jazd próbnych w odległości do 10 km od wskazanego miejsca ubezpieczenia.
3. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
4. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
5. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 100.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu przeprowadzania jazd próbnych nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za spowodowane przez osoby nie posiadające wymaganych uprawnień do prowadzenia danego pojazdu.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
8. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 12

Odpowiedzialność cywilna z tytułu posiadania i użytkowania pojazdów mechanicznych, nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego z tytułu posiadania, użytkowania pojazdów mechanicznych, nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu posiadania i użytkowania pojazdów mechanicznych, nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) spowodowane przez osoby nie posiadające wymaganych uprawnień do prowadzenia danego pojazdu,
  - 2) zaistniałe w czasie poruszania się po drogach publicznych.
6. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 500 PLN.
7. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Klauzula nr 13

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej prac budowlano-montażowych w budynku

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego w związku z prowadzeniem robót budowlano-montażowych w budynku.
2. Za roboty budowlano-montażowe uważa się prace związane z wznoszeniem budynku w określonym miejscu, a także jego odbudową, rozbudową, nadbudową, przebudową i remontem.
3. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
4. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ubezpieczeniem na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.

5. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 300.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej prac budowlano-montażowych nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wynikające z nieprzebrzegania przepisów prawa, w tym przepisów techniczno-budowlanych, przeciwpożarowych i przepisów BHP, zasad wiedzy technicznej oraz wykonywania robót niezgodnie z dokumentacją techniczną,
  - 2) wyrażone przez podmiot opracowujący i jednocześnie realizujący projekt budowlany,
  - 3) wyrażone przez pracowników nie posiadających stosownych uprawnień, kwalifikacji lub przeszkolenia do wykonywania robót objętych zakresem ubezpieczenia,
  - 4) wynikające z niewłaściwego zabezpieczenia wykonywanych prac budowlanych,
  - 5) spowodowane złym stanem technicznym sprzętu i urządzeń, wykorzystywanych przez Ubezpieczonego lub za którego konserwację i przegląd ponosi odpowiedzialność Ubezpieczony albo wynikające z wykorzystania sprzętu i urządzeń o parametrach niewłaściwych ze względu na wymogi techniczne lub technologiczne,
  - 6) związane z użyciem wyrobów budowlanych nie dopuszczonych do obrotu i powszechnego stosowania w budownictwie lub nie dopuszczonych do jednostkowego stosowania w obiekcie budowlanym,
  - 7) z tytułu jakichkolwiek strat lub szkód zaistniałych w istniejących przewodach i/lub w rurach podziemnych i innych obiektach podziemnych,
  - 8) wyrażone przez wibracje, bądź usunięcie lub osłabienie elementów nośnych,
  - 9) wynikające z opóźnienia w usunięciu awarii,
  - 10) związane z kosztami wynikłymi z utraty, zniszczenia lub zaginięcia dokumentacji budowy lub dokumentacji powykonawczej powierzonej Ubezpieczonemu w związku z wykonywanymi robotami.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzi rzeczowej wynosi 500 PLN.
8. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

Klauzula nr 14

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w środowisku naturalnym

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za nagłe, niespodziewane, pojedyncze i niezależnie od woli Ubezpieczonego szkody powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ubezpieczeniem na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w środowisku naturalnym nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w środowisku naturalnym ujawnione po upływie 72 godzin od momentu rozpoczęcia występowania szkody,
  - 2) w postaci kosztów usuwania substancji szkodliwych dla środowiska z nieruchomości, która stanowi własność Ubezpieczonego lub znajduje się pod jego kontrolą,
  - 3) w postaci kosztów badania, monitorowania lub kontroli zanieczyszczenia środowiska i substancji szkodliwych dla środowiska.
6. Wszelkie roszczenia wynikające z niniejszej Klauzuli muszą być niezwłocznie zgłoszone do Towarzystwa, nie później niż w ciągu 30 dni od rozpoczęcia przedostawania się substancji niebezpiecznych do powietrza, wody lub gruntu.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzi rzeczowej wynosi 500 PLN.
8. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 15

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności hotelarskiej za rzeczy wniesione przez ich gości

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego z tytułu prowadzonej działalności hotelarskiej (tj. motel, pensjonat, zajazd, dom wczasowy) za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy wniesionych przez ich gości, przez których rozumie się osoby korzystające z usług hotelu.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 300.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności hotelarskiej za rzeczy wniesione przez ich gości nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie w wyniku kradzieży z włamaniem lub rabunku wartości pieniężnych, dokumentów, dzieł sztuki, antyków, polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie rzeczy pozostawionych przez gości w holach i korytarzach hotelowych,
  - 2) polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie futer naturalnych, sprzętu elektronicznego i optycznego,
  - 3) w żywych zwierzętach,
  - 4) w rzeczach gości oddanych na przechowanie,
  - 5) w pojazdach gości, ich wyposażeniu i rzeczach w nich pozostawionych.
6. Towarzystwo nie odpowiada za jakiegokolwiek szkody powstałe na terenie placówek usługowych znajdujących się na terenie hotelu lub podobnego zakładu, jak gabinety kosmetyczne, solaria, salony fryzjerskie i inne o podobnym charakterze.
7. Wysokość odszkodowania za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy wniesionych do hotelu, w ramach sumy gwarancyjnej, nie może przekroczyć, względem jednego gościa hotelowego, limitu odpowiedzialności w wysokości 100-krotnej należności za wynajęty pokój na jedną dobę. Jednakże wysokość odszkodowania za utratę, zniszczenie lub uszkodzenie każdej rzeczy nie może przekroczyć limitu odpowiedzialności w wysokości 50-krotnej należności za wynajęty pokój na jedną dobę.
8. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzi rzeczowej wynosi 500 PLN.
9. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 16

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia parkingu strzeżonego

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego w związku z zawieraniem przez niego umów przechowania pojazdów samochodowych na terenie parkingu strzeżonego, powstałe w czasie od momentu przyjęcia pojazdu na parking aż do jego wydania.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia oraz od liczby stanowisk parkingowych na parkingu strzeżonym.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia parkingu strzeżonego nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
5. Zakresem ubezpieczenia objęte są szkody polegające na:
  - 1) uszkodzeniu lub zniszczeniu pojazdu,
  - 2) kradzieży pojazdu,
  - 3) kradzieży wyposażenia fabrycznego.
6. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:

- 1) powstałe w czasie pozostawienia parkingu bez dozoru przez zatrudnioną w tym celu osobę,
  - 2) powstałe w następstwie nieprzestrzegania przez Ubezpieczonego lub osoby przez niego zatrudnione, obowiązującego regulaminu parkingu, polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu lub utracie rzeczy pozostawionych w pojeździe, nie będących fabrycznym wyposażeniem samochodu,
  - 4) polegające na kradzieży pojazdu, w którym pozostawione zostały dokumenty samochodu, karty parkingowe lub inne dokumenty umożliwiające dysponowanie samochodem,
  - 5) powstałe w pojazdach, których drzwi i okna nie były zamknięte w sposób przewidziany konstrukcją pojazdu,
  - 6) powstałe w następstwie dokonywania napraw pojazdu na terenie parkingu,
  - 7) związane z zaparkowaniem pojazdu w miejscu do tego nie przeznaczonym lub spowodowane zaparkowaniem większej ilości pojazdów niż wyznaczonych miejsc do parkowania,
  - 8) wyrządzone przez siły natury, tj. huragan, deszcz, powódź, gradobicie, piorun itp.
7. Towarzystwo udziela ochrony ubezpieczeniowej tylko wtedy, gdy parking strzeżony spełnia następujące wymogi:
- 1) jest strzeżony przez całą dobę,
  - 2) teren parkingu jest ogrodzony w sposób umożliwiający pojazdom wjazd i wyjazd jedynie w miejscu do tego wyznaczonym, zaopatrzonym w szlaban, kolczatkę, łańcuch lub inną zaporę,
  - 3) teren parkingu jest należycie oświetlony,
  - 4) na terenie parkingu znajduje się wymagany właściwymi przepisami sprzęt przeciwpożarowy a Ubezpieczony przestrzega obowiązujących przepisów o ochronie przeciwpożarowej i zapobieganiu wypadkom wybuchu,
  - 5) parking posiada wyznaczone i ponumerowane stanowiska dla samochodów osobowych i dostawczych,
  - 6) prowadzona przez Ubezpieczonego dokumentacja potwierdza fakt przyjęcia i wydania pojazdu wg rodzaju, marki pojazdu, nr rejestracyjnego z podaniem daty i godziny oraz podpisem osoby przyjmującej i wydającej pojazd,
  - 7) Ubezpieczony wydaje osobie pozostawiającej na parkingu pojazd potwierdzenie przyjęcia z określeniem marki pojazdu i nr rejestracyjnego,
  - 8) określony jest regulamin korzystania z parkingu i udostępniony korzystającym z parkingu.
8. W przypadku kradzieży pojazdu Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie, tj. po stwierdzeniu kradzieży nie później jednak niż w ciągu 2 godzin powiadomić Policję.
9. Widoczne uszkodzenia pojazdu powstałe przed przyjęciem na parking winny być odnotowane w dokumentacji, o której mowa w ust. 7 pkt 6.
10. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 10% należnego odszkodowania, nie mniej niż 1.000 PLN.
11. Załącznikiem do umowy ubezpieczenia jest obowiązujący regulamin parkingu strzeżonego.
12. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz regulamin parkingu strzeżonego.

Klauzula nr 17

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej organizatora imprezy nie podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody rzeczowe i na osobie spowodowane uczestnikom imprezy nie podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia, przeprowadzonej przez Ubezpieczonego w okresie ubezpieczenia.
2. Za uczestnika imprezy uważa się osobę fizyczną przebywającą na terenie imprezy w czasie jej trwania w charakterze widza.
3. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
4. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
5. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatora imprezy nie podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone wykonawcom biorącym udział w imprezie,
  - 2) wyrządzone przez wykonawców,

Klauzula nr 18

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wychowawcy na kolonii, feriach lub obozach

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego w związku ze sprawowaniem funkcji wychowawcy na koloniach, feriach lub obozach.
2. Zakresem ubezpieczenia na podstawie niniejszej Klauzuli są szkody wynikłe z uchybień w wykonywaniu czynności związanych ze sprawowaniem funkcji wychowawcy zatrudnionego na podstawie umowy o pracę lub innej umowy cywilno-prawnej.
3. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia i okresu trwania ubezpieczenia.
4. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ubezpieczeniem na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
5. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 100.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w związku ze sprawowaniem funkcji wychowawcy nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone przez osoby nieposiadające zaświadczenia ukończenia kursu o którym mowa w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży,
  - 2) powstałe w związku z wykonywaniem przez Ubezpieczonego czynności o charakterze administracyjnym,
  - 3) wyrządzone personelowi tej samej jednostki organizacyjnej albo osobom wykonującym w tej samej jednostce organizacyjnej czynności związane ze sprawowaniem funkcji wychowawcy, choćby nie stanowiły jej personelu,
  - 4) wyrządzone przez Ubezpieczonego jego pracodawcy,
  - 5) powstałe w następstwie zniszczenia, uszkodzenia lub zaginięcia wszelkiego rodzaju dokumentów związanych z wykonywaniem czynności określonych w ust. 1.
7. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 300 PLN.
8. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży.

Klauzula nr 19

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej studentów odbywających staże lub praktyki zawodowe

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone przez studentów odbywających staże lub praktyki zawodowe.
2. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ubezpieczeniem na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia określonej w umowie ubezpieczenia.
4. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 100.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma

gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez studentów odbywających staże lub praktyki zawodowe nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.

5. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w związku z przekroczeniem zakresu obowiązków wynikających z regulaminu bądź programu stażu lub praktyk zawodowych,
  - 2) powstałe w związku z wydaniem polecenia przez przełożonego wykraczającego poza zakres obowiązków wynikających z regulaminu bądź programu stażu lub praktyk zawodowych,
  - 3) wyrządzonych podmiotowi u którego student odbywa staż lub praktyki zawodowe, lub pracownikom tam zatrudnionym.
6. Towarzystwo nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza 300 PLN.
7. W sprawach nieregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 20

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wspólnot mieszkaniowych

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną wspólnoty mieszkaniowej za szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z posiadanym mieniem wspólnym.
2. Dla potrzeb niniejszej Klauzuli członek wspólnoty mieszkaniowej jest uważany za osobę trzecią w rozumieniu OWU OC.
3. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia oraz od liczby lokali w ubezpieczonej wspólnocie.
4. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
5. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 200.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wspólnot mieszkaniowych nie może być wyższa niż wysokość ogólnej sumy gwarancyjnej.
6. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) za które odpowiedzialność ponosi członek wspólnoty,
  - 2) których bezpośrednią przyczyną były decyzje wspólnoty mieszkaniowej odnośnie zaniechania lub przesunięcia w czasie remontów lub napraw, których przeprowadzenie ze względu na stan techniczny budynku lub obowiązujące przepisy było konieczne,
  - 3) powstałych w związku z korzystaniem z lokali niezgodnie z ich przeznaczeniem lub adaptacji pomieszczeń na lokale mieszkalne lub użytkowe bez uzyskania zgody odpowiednich władz.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie rzeczowej wynosi 10% należnego odszkodowania, nie mniej niż 500 PLN.
8. W sprawach nieregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC oraz przepisy ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali i ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

Klauzula nr 21

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za czyste straty finansowe

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za czyste straty finansowe.
2. Za czyste straty finansowe uważa się straty majątkowe niebędące szkodą na osobie lub rzeczową.
3. Wysokość dodatkowej składki ubezpieczeniowej ustalana jest w oparciu o wysokość zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia oraz przychodu Ubezpieczonego z prowadzonej działalności.
4. Suma gwarancyjna dla szkód objętych ochroną na podstawie niniejszej Klauzuli stanowi limit w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej na wszystkie zdarzenia, określonej w umowie ubezpieczenia.
5. Maksymalna suma gwarancyjna możliwa do ustalenia przez Ubezpieczającego wynosi 100.000 PLN, z zastrzeżeniem, że suma

gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności za czyste straty finansowe nie może być wyższa niż 50% wysokości ogólnej sumy gwarancyjnej.

6. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 ust. 1 i 3, zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności za szkody:
  - 1) w zakresie odpowiedzialności za produkt lub wykonane usługi,
  - 2) dotyczące działalności w zakresie projektowania, kierowania budową, montażem, opiniowania, kontroli,
  - 3) wynikające z niedotrzymania terminów, kosztorysów wstępnych i innych kosztorysów,
  - 4) spowodowane przez stałe emisje (np. szумы, zapachy, wstrząsy),
  - 5) wynikające z prowadzenia kasy, wszelkiego rodzaju płatności, powstałych z błędów płatniczych lub nadużycia zaufania i sprzeniewierzenia,
  - 6) wynikające z działań związanych z transakcjami finansowymi, kredytowymi, udzielaniem pożyczek lub wymianą walut, ubezpieczeniowymi, leasingowymi, w obrocie nieruchomościami,
  - 7) powstałe w wyniku utraty wartości pieniężnych, książeczek oszczędnościowych i dokumentów,
  - 8) wynikające z błędów w oprogramowaniu, błędnej instalacji oprogramowania, racjonalizacji, automatyzacji,
  - 9) wynikające z naruszenia przepisów zawartych w ustawie o ochronie danych osobowych oraz naruszenia dóbr osobistych, praw autorskich i licencyjnych, prawa o nieuczciwej konkurencji, prawa antymonopolowego,
  - 10) wynikające z działalności reklamowej, wyrządzone treścią reklamy,
  - 11) powstałe w związku z pośrednictwem i organizowaniem podróży,
  - 12) powstałe w wyniku udzielanych porad, zaleceń lub instrukcji powiązanych kapitałowo podmiotom,
  - 13) powstałe w wyniku błędnych lub nieprzeprowadzonych czynności kontrolnych.
7. Franszyza redukcyjna w każdej szkodzie wynosi 10% należnego odszkodowania, nie mniej niż 1.000 PLN.
8. W sprawach nieregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

Klauzula nr 22

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w nowych lokalizacjach

1. Na podstawie § 1 ust. 3, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej Towarzystwo rozszerza ochronę ubezpieczeniową o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego w nowych lokalizacjach.
2. Ochrona ubezpieczeniowa zostaje automatycznie rozszerzona na wszystkie lokalizacje niewymienione w umowie ubezpieczenia należące do Ubezpieczonego lub znajdujące się na podstawie umowy pod jego kontrolą, użytkowanych i administrowanych przez Ubezpieczonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest zobowiązany powiadomić Towarzystwo o nowych lokalizacjach objętych zakresem ochrony ubezpieczeniowej w terminie 90 dni od daty faktycznego wladania nową lokalizacją.
4. Rozszerzenie odpowiedzialności o ochronę ubezpieczeniową której mowa w niniejszej Klauzuli wymaga opłacenia dodatkowej składki ubezpieczeniowej określonej w taryfie składek.
5. W sprawach nieregulowanych w niniejszej Klauzuli mają zastosowanie postanowienia OWU OC.

***

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu TUV „TUV” Nr 52/23 z dnia 15 marca 2023 roku i wprowadzone do obrotu Zarządzeniem Prezesa TUV „TUV” Nr 17/23 z dnia 15 marca 2023 roku.

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 21 kwietnia 2023 roku.

NOTATKI

The page contains a large, light blue watermark of the University of Wroclaw logo, centered on the page. The logo features a stylized 'W' and 'U' with a circular element in the center. The page is filled with horizontal dotted lines for writing.

SIEDZIBA: Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, 02-793 Warszawa, ul. H. Raabego 13,
Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, nr KRS 0000033284
NIP 526-10-33-426, REGON 012114579
www.tuw.pl